

PERIÒDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 10 de Abril de 1881

Núm. 28

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dies 10, 20 y 30 de cada mes	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR		
ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES	ANY		SEMESTRE		
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals	DIRECTOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIÓ, 28 BARCELONA	Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Països de l'Unió Postal	76 »	40 »	»	»		Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 »	3 50 »
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant						Y en los altres països, los preus d' Espanya y además lo franqueig		

SUMARI

TEXT. — CRÒNICA GENERAL, per Ramon E. Bassegoda. — NOSTRES GRABATS, per Eduart Tàmaro. — LA SETMANA SANTA, per L. Mercader. — ANDORRA. Visita dels delegats dels co-prínceps a la casa de la Vall, per V. Almirall. — A JESÚS CRUCIFICAT, per Jacinto Verdagué. PÈRE. — LA CONVERSIÓ DE RAMON LULL. — FIRAS Y FESTAS POPULARS DE PALMA. — DESPEDIDA DE HILLER, per J. Gotós. — NOVAS. — LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — MARIAN OBIOLS. — LO DEVAL·LAMENT DE LA CREU. — ALEXANDRE III. — RECÒRT DE GELIDA. — Successos d' Andorra: VISITA DELS DELEGATS DELS CO-PRÍNCEPS A LA CASA DE LA VALL.

CRÒNICA GENERAL

SEGURAMENT que 'ls libre cam-bistas de Madrit, los quals donavan ja per guanyat son plet en última instancia, segons la frase de un periòdich de sa comunió, deuen a aquestas horas convenir en que bon goig si han arribatal periodo de proba, periodo que ha de proporcionarlos hi més de quatre desilusions y disgustos a judicar per la brillant manera ab que va inaugurar-se. En efecte, més brillant no podia ser l' aspecte que presentava nostre Teatre Principal en la tarde del 4 del corrent, invadit per una numerosíssima concurrencia qu' ab prou feynas lográ encabirse en l' elegant colissau, aspecte del que próximament se 'n ferán càrrech nostres lectors, gracias al llápis del senyor Castelucho que per encàrrech de la Direcció d' aquest periòdich acudí a dita sessió pera pendrer apuntes. Los palcos de platea y del primer y segon pis estavan ocupats en sa gran majoria per las més distingidas damas de nostra aristocracia, quals gracias naturals estavan notablement realzadas per los elegants trajos que

MARIAN OBIOLS

vestian y per las ricas joyas que ostentavan; allí habian acudit no pas atretas per la novetat d' un espectáculo del qual y en últim resultat vinguessen a ser ellas lo més incitant dels atractius, sino pera donar una prova eloquentíssima de que 'l problema que allí anava a ventilarse interessava a tothom igualment, per constituhir lo nus vital, del que derivava l' existencia no tant sols de Catalunya sino d' Espanya entera; tals conseqüencias porta en sí lo problema de la producció nacional. En lo prosceni, qu' estava també invadit per una numerosa concurrencia, s' hi veyan representacions de un gran número de societats, tant de Catalunya com també d' altres provincias d' Espanya, y presidint la reunió la Junta del Institut de Foment del Travall Nacional que tenia a son cap al president del mateix, Excm. Sr. D. Joseph Ferrer y Vidal.

Lo president del meeting declará oberta la sessió a las duas de la tarde, concedintse la paraula al Sr. Orellana, qui doná lectura d' una memoria en que 's dava compte de la manera com s' habia procedit en l' organizació d' aquella manifestació y de las adhesions que habian enviat los senyors Magaz, Diaz, Collantes, de Madrit; Pesquera, de Valladolid; dels diputats Camacho, Soldevila y Nicolau; de las Societats Económicas d' Amichs del País de las provincias catalanas y altres de Granada y de Zamora; de fabricants y centres productors de Madrit; naviers y fabricants de Bilbao y de altres corporacions de Catalunya, Sevilla Córdoba y Valladolid, totes a qual més entusiastas en favor de la causa proteccionista y que fóren rebudas ab grans mostrars d' assentiment per tots los assistents a la reunió.

Seguidament lo distingit advocat senyor Rodó y Casanova, adalit incansable del proteccionisme, doná

lectura d'una carta de nostre eminent compatriu excel·lentíssim senyor don Víctor Balaguer, en la qual, per no poder assistir personalment al meeting, s'associava de tot cor a la idea en que s'habian inspirat sos organitzadors, y prometia apoyar contra qualsevol govern, fos del color polítich que volgués, la causa del treball nacional en la que considerava vinculats l'honor, la dignitat y la riquesa de la patria. Grans aclamacions saludaren la lectura d'aquesta carta, document notable, tant per la noblesa del criteri qu'en tota ella hi domina, com per l'enteresa y decisió ab que ve concebuda.

Seguidament y tal com ja s'habia anteriorment anunciat, prengueren la paraula los senyors Ferrer y Vidal, Paz, Marqués de Ciutadilla, Roca y Galés, Baró, Almirall, Cabot y Durán y Bas, los quals á més de representar á l'industria, l'foró, la noblesa, la classe obrera y la premsa, procedian indistintament de tots los partits polítichs avuy militants en Espanya. Del senyor Ferrer y Vidal que pronunciá un discurs nutridíssim de bona doctrina, nos agradaren molt especialment los párrafos ab que va termenarlo. Aixís deya 'l senyor Ferrer: «Hem d'oposar en contra d'ells (los libre-cambistas) premsa á premsa, follet á follet, manifestacions á meetings... No 'ns ha reunit cap fi polítich, combatrem al govern siga del color que 's vulga, dintre dels límits que la llei nos otorga; no venim á produhir conflictes, sino á evitarlos, venim á defensar l'independencia de nostra patria, de nostra patria estimada.» Després d'haber parlat tots los oradors qu'habian demanat torn, prengué la paraula pera reasumir lo docte catedràtic de nostra Universitat, senyor Durán y Bas, que en aquesta ocasió estigué eloqüentíssim com sempre, pronunciant un discurs quals períodos constituheixen una sèrie brillantíssima de refutacions als insostenibles arguments dels corifeus libre-cambistas, que fóren batuts per lo senyor Durán y Bas ab las armas qu'ells mateixos l'hi proporcionavan ja que en sa peroració s'apoyá principalment en lo qu'en sas obras afirman Stuart, Mille y Miquel Chevalier, ben reconeguts per apòtols decidits de la més absoluta llibertat comercial. En pocas personas reconeixem com en lo senyor Durán y Bas qualitat tant á propòsit pera portar lo convenciment al ànim dels que 'l escoltan; son estil es clar y senzill, may grandiloqüent pero sempre correcte y atildat; sos epítetos son adequadíssims, lo qual no es obstacle pera que en l'us dels mateixos mostre una sobrietat que 'ls fa doblement apreciabls; sas imatges d'una exactitut admirable; sos períodos surten arrodonits sens que resulten inflats, constituhint en conjunt los seus discursos modelos acabats d'oracions didácticas en que 's concedeix á sos dos factors principals l'importancia qu'ab drets igualment indisputabls venen reclamant; l'fondo no resulta ofegat per una dicció ampulosa y xurriqueresca, ni la doctrina 's fa antipática per lo poch empenyo posat en fer artística exposició. Aixís es que fins per los méns inciatos en las qüestions econòmicas, se compregué, gracias á las envejables dots del notable juriconsult, tota la trascendencia qu'en sí portava lo plantejament de la base quinta de la llei arancelaria de 1869, en la qual se prescriu que «Per espay de sis anys á contar desde primer de Juliol del corrent, serán inalterabls los drets senyalats com extraordinaris. Pasat aquell plasso comensarán á reduhirse gradualment aquests drets, desde 'l seté al dotzé, fins arribar al maximum del tipo dels drets fiscals.» Y com á conseqüencia de las premisas sentadas per l'orador, presentá en nom de la Comissió organitzadora la següent proposició que fou unánimement acceptada per las personas allí congregadas. Deya aixís:

«La manifestació proposa; Demandar al govern que no s'aixeque la suspensió de la base quinta de la reforma de 1869 y oportunament la seva derogació á las Corts.»
Y's disolgué la reunió ab un crit de ¡Visca la santa causa del treball nacional! donat per lo president del Institut, senyor Ferrer y Vidal, que fou calurosament contestat per tota la concurrència.

Heuse aquí, encara que molt compendiosament explicat, lo que fou lo meeting proteccionista del Teatre Principal. No volem comentar-lo, per més qu'estém convensuts de que al ferho, podriam dir més de quatre cosas profitosas ja qu'és assumpte que porta molta qua; sabém ja per endavant que 'ls enemichs de Catalunya y fins d'Espanya entera, los economistas radicals, los in-novadors d'outrance, los sectaris més que partidaris del libre-cambi, perteneixen á la classe dels que tenen ulls y no hi vehuen, dels que tenen orelles y no hi senten. Lo meeting del dia 4 nos feu l'efecte d'una funció de desagravis donada en honor del treball nacional, del decoro de la patria y fins per qué no dirho? de la verdadera ciencia económica.

Nosaltres qu'en principi som partidaris de la llibertat de cambis, com som també en principi partidaris de totas las llibertats, no 'ns refugim d'acullirnos algun dia en las tendas de l'escola libre-cambista. Pero,

cóm, quán y de quina manera? Quan lo libre-cambi s'haje convertit en un sistema proteccionista com actualment está succehint en Inglaterra; quan las nostras industrias hajan adquirit un grau tal d'avansament que fassen de tot punt innecessaria la protecció del Estat, poguent establir competencia ventajosa ab las de las nacions manufactureras més avansadas. Allavors, y ja poden los libre-cambistas recullir las nostras afirmacions, serém libre-cambistas, porque allavors ser libre-cambista será ser proteccionista, com son avuy proteccionistas per més que no s'ho digan los industriosos fills d'Albion.

Pero per arribar á tal punt, es precís qu'ho diguem, cal renunciar per complert á tot projecte reformista que vinga informat per los principis econòmichs qu'actualment privan en l'escola madrilenya; demostrat queda de sobras l'estat ahont han conduhit las nostras industrias, las sevas perniciosas doctrinas que desde ja fa molts anys venen constituhint l'assot de tot lo que 's diu riquesa y producció nacional. Y no vingan ara 'ls senyors libre-cambistas á volernos tancá 'l pas ab sa eterna y monótona tonada de que 'ls interessos que principalment dehuen atendre son los interessos del consumidor ja qu'aquesta entitat, tal com la conceben los libre-cambistas, no passa de ser un mito que han pres á sou pera favorir ó quan méns fer tolerabls sas descabelladas elucubracions.

L'inundació de Sevilla está solicitant en la actualitat la paternal atenció del govern; lo ministre de Foment senyor Albareda va personarse en l'alligida ciutat per encàrrech de sos companys de ministeri; y algun tant fructuosa deu haber sigut la presencia de dit senyor, quan l'Ajuntament de Sevilla ha acordat nombrarlo fill adoptiu de la mateixa.

Per desgracia aquesta mena de desastres no es nova en cap manera pera Espanya; d'algun temps ensá venen repetintse ab desoladora freqüencia que fa que tots sos habitants haguém de témer y prevenirnos al més petit cap de núvol que 's presenta.

També á Barcelona passém la nostra, si be per un estil ben diferent de Sevilla. No hi haurá pas ningú que ignori que 's tracta de celebrar en nostra patria lo segon centenari de la mort del insigne Calderon de la Barca, de qual honor s'empenyan en participar, al mateix temps que la vila del os, totas las províncias d'Espanya. Aquí á Barcelona nos hem pres la cosa á pit, y després de innumerables reunions y motins estudiantils y comissions de per aquí y de per allá sembla que per últim lograrém que la cosa passe de projecte. Aixís nos ho fa pensar la convocatoria d'un certámen obert per una institució molt més respectable lo que fou que per lo qu'es en l'actualitat, y que la mateixa ha disposat en honor del príncep dels nostres dramaturgos. Segons resa la convocatoria, los contendents son cridats para que con el noble brio de la juventud, con el poderoso estro de la fantasia y con el reposado juicio que el caso y el asunto requieren, contienda y emulen entre sí los premios que, para galardonar la inspiracion en unos y las bizarras prendas de ingenio que el cielo concedió á otros, se han determinado á fin de llevar á efecto un tan loable como acertado pensamiento.

De nostras averiguacions resulta que 'l Feo Malagueño es completament ignocent d'aquest acte vandálich portat á cap ab notable perjudici del bon gust y fins de la gramática castellana que, per lo que veyém, no estava obligat á possehir l'autor d'un párrafo tan soberanament apertitós. Conste, per evitar suposicions més ó méns fundadas, que tampoch hi tenen part ni 'l Taller-Embut, ni 'l Niu Guerrer, ni tan sols los Gladiadores de San Cristóbal.

RAMON E. BASSEGODA.

6 d'Abril de 1881

NOSTRES GRABATS

DON MARIAN OBIOLS

motiu dels notables concerts que fan renaixer los millors dias del gran teatro del Liceo de Barcelona, LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA ha considerat oportú consignar en sas columnas los rellevants mérits de l'antich director de son Conservatori de música.

Al comensar lo present sigle, nasqué en Barcelona lo tan distingit com conegut mestre Obiols, qui dedicat per sos pares al comerç, manifestá desde sa infantesa sa afició á l'art musical, en termes que ja als disset anys executá ab la major perfecció la part de primer violí, de qual instrument havia rebut las primeras lliçons del mestre D. Joan Vilanova.

Perfeccioná sos estudis d'armonia ab los distingits mestres Arbós y Saldoni y deixat l'exercici del comerç,

estudiá durant tres anys la composició ab l'inolvidable mestre don Ramon Vilanova, component los *Kiries* de la tan celebrada *Misa pastoral* del propi Vilanova que tots los anys sol cantarse per Nadal en la catedral de Barcelona.

En 1831 escrigué don Marian Obiols una escollida collecció de composicions de música vocal é instrumental, y entusiasta ja dels clássichs, admiraba extraordinariament sos contemporanis. Contaba llavors 21 anys, passá á Lombardia y protegit pels respectabls banquers senyors Brocca de Milan, fou admés com á deixeble per l'insigne Mercadante, obtenint per complert sa intimitat y simpatía. Ab ell recorregué l'Italia, Fransa y Alemania, fou nombrat *Maestrino* de sa escola de Novara y lográ Obiols possehir lo secret de dirigir grans masses instrumentals ab sa intel·ligent batuta, de qual art fou lo restaurador en Barcelona.

La primera ópera d'Obiols fou *Odio é amore* la que escrigué en 1837 segons *libretto* del célebre Felix Romani y en sa primera representació en lo gran teatro de la Scala de Milan, excitá molt entusiasme y fou cridat diversas voltas á la escena.

Retornat poch després á Barcelona, fou anomenat director del Conservatori de música del Liceo Barcelonés, plassa que acababa de crearse, y en la solemne inauguració, segons consignan las *Noticias biográficas* que tenim á la vista, dirigí ab gran pericia en lo Saló de Cent la numerosa orquesta que executá las sinfonias de *Guillem Tell*, la *Marcha fúnebre* de Mercadante á la memoria del mestre Generali y la del *Zampa*.

Desde llavors no sols lo mestre Obiols ha creat numerosos y escollits deixebles en las classes gratuïtas del Conservatori, sino que ha dirigit las óperas posadas en escena en lo primitiu teatro que la *Sociedad del Liceo* tingué en Montesión, y obert lo gran teatro del Liceo lo dia 4 de Maig de 1847, fou anomenat director de la música com ho era ja del Conservatori.

Inaugurá los concerts matinals tan notables en dit teatro, y deixada la direcció de la música, s'ocupá per complert en la composició de numerosas pessas profanas unás, religiosas altres; y entre las de més empenyo dehuen citarse una missa de gloria ab acompanyament de piano y armonium y una magnífica deprecació á la Verge escrites en Maig de 1872.

Moltíssimas son las composicions musicals escrites pel mestre Obiols, totas ellas ab particulars bellesas, essent las principals: *Il reggio Imene* preciosa cantata estrenada en la inauguració del gran teatro del Liceo; diferents himnes religiosos y triunfals y més de cinquanta pessas soltas d'extraordinari mérit; aixís com los métodos de solfeig ó albums musicals de saló, editats per la casa Lucca de Milan.

Lo dia 28 de Janer de 1874, fou estrenada en lo Liceo la magnífica ópera *Edita di Belcourt* rebuda pel públich ab gran entusiasme y judicada molt favorablement per la ilustrada crítica musical.

Avuy dia lo degá dels músichs catalans, segueix encara concurrent á las cátedras del Conservatori del Liceo, assisteix ab fruició á las grans festas musicals de Barcelona; y per tothom es reconegut aquell atildat y petit vellet, molt arropat ab son *jaique* quals manegas penjan y del que l'elevat coll sols deixa veurer uns ulls vivíssims sota del calat sombrero de copa; que camina ab petits y apressurats passos, fregant sovint abduas mans ab satisfacció y que par altre part en la sala d'espectacles no deixa de calsar son guant blanc, lluir una vegada que altre sas creus de cavaller de las órdes de Carlos III y d'Isabel la Católica; mentres que de tant en tant enfila son quadrat lente que penja d'una cinteta negra, y despuntada una rialleta de satisfacció, aplanas sas polseras llargas y cargoladas á lo Bellini.

Las simpatias que te adquiridas lo mestre Obiols en Barcelona son generals, y senyaladas las mostrás d'estima per son rellevant mérit artistich.

LO DEVAL·LAMENT DE LA CREU

QUADRO DE RUBENS

Si ha sigut tema predilecte de tots los principals pintors, la producció de magnífichs quadros ab assuntos presos de l'Antich y més encara del Nou Testament, quadros en los que generalment ha descollat sa inspiració; aquesta apareix més viva en los referents á las escenas de la passió y mort de Jesucrist, degut tal vegada á que ab major afinitat ab las tribulacions de la vida humana, aquells passos poden esser interpretats ab més realisme, ab major sentiment íntim y al mateix temps ab major forsa de contrasts; no sens que s'ocorren y acumulen en gran número las dificultats pera combinar lo realisme ab lo misticisme ó sublimitat del asunto, si la composició deu correspondre primariament á l'efecte peculiar de veneració y al sentit espiritual de cada escena.

Entre aquestas dificultats que per esser de monta donan lloch una volta vensudas á grans bellesas, aquells artistas que brillan sens occident en lo cel de l'art, han

prohibit sas capdals obras mestres, y fora precis posar aquí los noms de tots los grans pintors de las primeras escolas y enumerar los millors quadros dels museos d' Espanya y de l' estranger, pera donar tan sols una sumaria noticia de las obras produhidas dintre de dit cercle desde las primeras pinturas cristianas á nostres dias.

Rubens, que per alguns es considerat lo pintor realista ó sensual; havent produhit tan bellíssims quadros ornament de l' escola flamenca, ahont las brillants entonacions de las sedas y riquíssimas alhajas del renaixement, contribuïxen á fer ressaltar ab aquellas atmósferas vaporosas ó habilitment diáfanas, las carnacions frescas, rosadas exuberants de vida y d' expressió; no 's distingí menos com á inspirat pintor religiós segons demostra nostre grabat.

Pintá Rubens un magnífich quadro que te per assumto lo devallament de la creu, quadro que figura avuy en la catedral d' Amberes, y de aquest va fer una reproducció algun tant modificada ó millor simplificada, en lo que guanyá la composició en nostre concepte, la que figura avuy en Polonia, en l' altar major de la catedral de sant Nicolau en Kalisz. Afirmá aquesta reproducció T. V. Niemercvitz en 1872 y ho comprobaren ab datos irrefutables Stanki, Zephowicz y Biernarcki.

En 1639 ségons Zephowicz, pintá Rubens aquest quadro, lo qual fou ofert á l' iglesia per Zeromski educat á Roma y secretari del rey Segimont III, habentse distingit també com á diplomátich; de manera que enviá á moltes corts d' Europa, entre ellas á Bèlgica en 1620, residí allí en 1621 época del major esplendor de Rubens y llavors, li demanaria la present reproducció simplificada del famós quadro d' Amberes.

En aquesta composició, admirable la figura de Cristo per lo ben entés aplom de sas extremitats inferiors y acertada disposició del tronch y de la aplomada testa; se troban perfectament disposadas las duas expresivas figuras de Joseph d' Arimatea y Nicodemus que efectuan lo devallament, mentres muda de dolor y concentrada sa vista en lo llagat cos, lo reb en sos brassos sa afligida mare; y á sos peus l' apassionada Maria Magdalena, genolls flectats, solta la rossa cabellera, y embelesats sos ulls rublerts de llagrimas envers aquella testa lacerada; la sosté ab sas mans, mentres que ab suavitat va reposant aquell sagrat cos en los brassos de Maria y en los seus.

Aquest curt número de figuras y sa sencilla disposició, era prou pera que lo pincell de Rubens fes ressaltar d' una manera sobria y convenient la grandiositat de l' assumto y la deguda expressió dels personatjes; y com accessoris, lo títol que ostentá la creu, la corona d' espinas, los tres claus y lo martell; posats á un angul del quadro, ensemps ab lo coronament de las torras y cupulas de Jerusalem y la silueta de las áridas montanyas de la Judea, considerá prudentment que no calia mes pera completar d' una manera parlant aquella indescriptible agonia del Calvari, que aquests dias se commemora.

Rubens no deixá en aquest y altres quadros religiosos sa particular manera en la morbidés de las carns y brillo del colorit, mes moderadas aquestas cualitats segons ho demanaba l' assumto, domina á tot l' expressió de las figuras y apareix com á figura en tot principal la de Cristo assumto principal y místich de la composició.

ALEXANDRE III, ACTUAL EMPERADOR DE RUSSIA

Als 10 de Mars de 1845 nasqué Alexandre-Alexandrovitch, avuy Alexandre III, haventse casat als 9 de Novembre de 1866 ab la primcesa Maria de Dinamarca, germana del rey de Grecia.

Fill segon del are difunt emperador, y essent president del Consell del imperi, es coneixedor veritable de tots los negocis del Estat, distingintse per son lliberalisme.

En 1878 assistí á tota la campanya de Turquia á las ordres de son oncle lo gran duch Nicolau, si be no fou possible que regnés entre ells gran harmonia.

En 1870-71 manifestá lo nou Czar (nom derivatiu de César), moltes simpatias envers la Fransa, y apareix que també participa d' iguals sentiments la seva esposa.

Los fills de Alexandre III son quatre: Nicolau, nascut l' any 1868, Jordi en 1871, Xenia-Alexandrowna en 1875 y Miquel Alexandrovitch en 1878.

L' endemà de la mort de son pare Alexandre II (14 del passat Mars), fou feta la cerimonia de la elevació al trono del nou Czar en la sala de Sant Nicolau del palau d' hivern, á dos quarts de duas de la tarde; tot seguit s' efectuá la coronació en la catedral de Sant Pere y Sant Pau, posantse ell mateix la corona; y després, en dita sala del palau, li fou prestat lo solemne jurament de fidelitat.

RECORT DE GELIDA

En lo bonich poble de Gelida situat no lluny de Martorell, abundan los punts de vista agradables com lo present de que dona mostra nostre grabat.

La frondositat de l' arbreda combinantse ab las claras ayguas del primer terme, forma verdaderamente un as-

sunto digne del pincell d' un artista y com succeeix en altres comarcas de Catalunya, demostra que no es necessari surtir d' ella pera trobar paisatjes embelesadors ó per son extés y clar horisó ó be per las condicions de misteri que li donan singular caràcter.

SUCCESSOS D' ANDORRA

VISITA DELS DELEGATS DELS CO-PRÍNCEPS Á LA CASA DE LA VALL

L' assumto objecte d' aquest grabat ve esplicat en lo present número per nostre distingit amic don Valentí Almirall, qui prengué los apuntes del natural en sa visita á dita república.

EDUART TÁMARO.

LA SETMANA SANTA

Es evident que las creencias religiosas han estat sempre las que han donat sa marcada fasonia á las festas populares, y estudiantse detingudament aquestas, no costaria gaire trobar l' origen d' ellas, quan no en los grans misteris del Cristianisme, en las poéticas tradicions paganas. Materia gens escassa pera un llibre curiosíssim seria l' explicar las festas populars fent la historia de llur institució y establint comparacions entre las semblants de diferentas terras.

En los pobles cristians clarament se pot comprendre que havia d' esser llevor de bellas costums la memoria del sant misteri de la nostra redempció; una historia de las ceremonias ab que 's celebra la Setmana Santa, seria prou pera ferne un treball interessant baix mols conceptes.

No 'ns havém proposat pas tant per ara, que la tasca es massa llarga y es ben curt lo temps de que podem disposar pera escriure aquestas ratllas; apuntém nos mes la idea desitjant que fixe sa atenció en ella qui puga ab més profit ensajar un estudi de las nostras festas populars.

Segurament entre totas las festas religiosas no se 'n trovarian d' altres més extesas per tots los pobles que las de Setmana Santa, y no te res de marvellós lo fet si 's considera la grandesa dels misteris que en tals dias se celebran. La historia de ellas fora cosa de llegirse y donaria bo 'l veure la varietat de ceremonias que tenen lloch en diferents païssos, algunas d' ellas extravagants de cap á cap.

En la capital de Russia doscents anys arrera, segons acabem de llegir, se celebrava ab molta pompa 'l diumenge de Rams; totas las campanas de las iglesias repicavan del matí fins al vespre y los habitants se mudavan ab las mellors robas y 's donavan á tota mena de diversions, després d' haver anat á ofici y portat á casa una branca de sálzer benehida; los cavallers en arribant á casa donavan alguns cops ben fluixets ab lo ram á sos fills, parents y criats, tot dihent: «Aquest ram representa 'l fuet y ab ell t' haig de pegar fins que plores.»

De tan raras com aquesta cerimonia se 'n trovan moltes en las altres terras; pero de totas las descripcions que coneixém relatives á las festas ab que 's celebra la Setmana Santa, cap n' havem trovat de tan curiosa com la que fa un escriptor francés al ocuparse de las costums de Polonia; tant per la oportunitat que al assumto dona la present setmana, com per la simpatia que en nosaltres desperta tot lo que pertany á aquella antiga nacionalitat, sacrificada com altres á un mal entés afany d' unificació, volém extractar lo que diu lo escriptor aludit parlant de las ceremonias ab que 'l poble polach celebrava los dias de Setmana Santa.

Lo poble polach es eminentment religiós, y aixó explica que las solemnitats promogudas per l' iglesia sian mols lluhidas en aquell país que en molts altres. En temps passats, que ara ja no es lo mateix, no 's treballava en tots aquests dias, paravan los divertiments y ningú estava pera res sino pera preparar-se ab oracions y altres prácticas devotas á fi de celebrar degudament la gran solemnitat de las Pasquas. Los soberans comensavan á donar exemple de pietat, tant, que la arxiduchessa Constança d' Austria, muller de Segimon III, visitava y socorria als pobres malalts durant aquests dias y tota la nit del divendres sant la passava en la iglesia. Lo dijous sant, pera commemorar lo que feu Nostre Senyor, un dignatari eclesiástich rentava 'ls peus á dotze pobres que després s' asseyan á la taula del rey; los servia aquest mateix, acompanyat de sos cortesans y á cada convidat se li donava tot un vestit, un cubert de plata y un taboll que tenia en un pany un ducat de or. En lo regnat d' Estanislau August l' arquebisbe Naruszewicz rentá 'ls peus á dotze pobres que tots passavan de cent anys, y un d' ells ne tenia 123; tots plegats sumavan 1300 anys. Las campanas usuals de las iglesias se substituhian en aquest dia per matracas; quan se sentia la gran matraca de la catedral tots los jóvens corrian pels carrers fent soroll ab matracas petites ó xarrachs.

Lo divendres sant la gent anava vestida de dol á visitar los monuments. En molts pobles y ciutats se representava 'l martiri de Jesucrist; se carregava de cadenas al que feya 'l paper de Salvador y se li posava una corona d' espinas al cap y una creu al coll; lo feyan passejar per tota la ciutat ab acompanyament de soldats y ab un que l' ajudava á dur la creu, y cada vegada que queya l' assotavan cridant: «¡Camina, Jesús!» Las noyas de Varsovia vestian un ninot de Judas y li posavan trenta bocinets de vidre á las butxacas, en memoria dels trenta diners per que fou venut Jesucrist. Després de haver arrossegat lo ninot pels carrers y haverli fet mil escarnis, lo tiravan al riu desde dalt del campanar de l' iglesia de Nostra Senyora.

En temps antich sortian los flagellants ab capas tendrosas y s' assotavan en los temples al dir lo *Miserere*, costum que decaygué al desaparèixer aquesta heretgia y més tart fou completament abandonada.

Al arribar lo dissapte sant, segons conta Golembiowski, los empleats de la cort dels senyors penjavan en un arbre una arengada en cástich dels torments que aquestas bestiolas los hi havian fet passar durant tota la Quaresma. En la nit del mateix dissapte comensava lo que 'n deyan la Resurrecció; se disparavan canons y morters, se cremava quitrá al devant de las iglesias y tota la cort anava al ofici, durant lo qual lo rey y 'ls grans dignataris seguian la professó que 's feya per dins de la catedral, aquesta cerimonia 's practicava á la mateixa hora en totas las iglesias.

Venia 'l diumenge de Pasqua y ja no 's pensava més que en reunions y divertiments, y sobre tot en ápat, qu' en aixó cap terra del mon guanya á la Polonia; espanta, tan cert, lo considerar aquella esplendidesa y abundó en las viandas que ha estat sempre característica dels convits entre la gent polaca. Lo dinar de las festas solemnes, lo que 's fa ab motiu d' un casament y en moltes altres ocasions, nos diria ben clar que no es la sobrietat lo que distingeix als fills de la vella Polonia; quan no 's gasta molt en un dinar ja 's pot assegurar que no es pas perque manquen ganas de ferho, sino per un' altra cosa.

Aixó es en pocas paraulas lo que voliam dir per avuy de la manera com se celebra la Setmana Santa; ni 'l temps ni l' espay nos bastarian pera fer una relació de las festas populars que en iguals dias tenen lloch en diferents punts de la nostra terra; empero tant per ésser ja moltes d' ellas ben conegudas dels nostres lectors, com per necessitar espay més ample una descripció feta tan extensament com caldria, doném per acabadas aquestas ratllas y ja será prou que 'l lector haja pogut arribar al cap d' avall sens esmentar la pobresa d' enginy del qui las ha escritas.

L. MERCADER.

ANDORRA

VISITA DELS DELEGATS DELS CO-PRÍNCEPS Á LA CASA DE LA VALL

El dia 10 de Mars me trobava per casualitat en la Vall d' Andorra, y per fortuna meva debia reunir-se 'l Consell general. Lo dia anterior á la tarde habian arribat de la Seu d' Urgell los delegats dels co-prínceps, y al objecte de veure si arreglavan las qüestions pendents ab motiu de l' última revolució andorrana, habian demanat assistir á la sessió del Consell. L' espectacle no podia deixar de ser interessant y curiós, puig curiós é interessant es veure que gent d' upa com lo representant especial de la República francesa, Mr. Imbert Gourbeyre, y 'l secretari del bisbe d' Urgell, don Lino Freixa, prebere, no 's creyan rebaixats assistint á la reunió d' un consell en sa majoria compost de pastors, pero que no per aixó deixa de ser lo poder suprem de aquellas Valls.

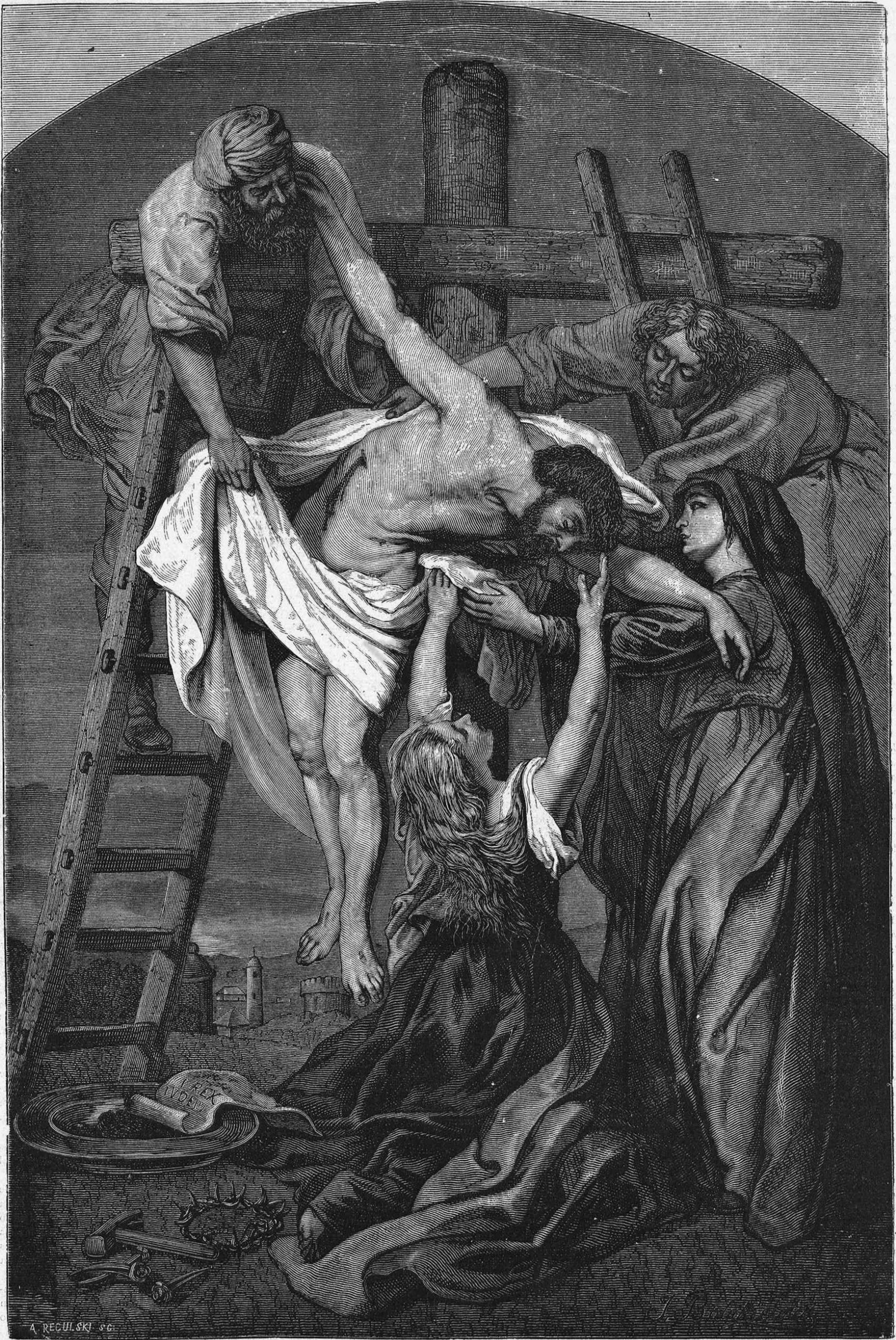
Vaig, donchs, disposarme á concorre á la capital de Andorra, y sortint de Sant Juliá en companyia dels quatre concellers d' aquesta parroquia y d' alguns amichs, vam dirigirnos á Andorra la Vella, que dista uns cinch quarts d' hora.

No vull ocupar-me de la qüestió andorrana. Vull sols fer una descripció de la tinguda d' un Consell general en aquellas Valls.

Lo Consell general ó poder suprem está format de quatre delegats per cada una de las sis parroquias de la república, y 's reuneix en la capital, situada quasi en lo centre. Las Valls tenen la forma d' una Y. De las sis parroquias, duas están situadas en l' un bras, duas més en l' altre, una en la cama, y una, que es la capital, en lo punt d' unió dels brassos ab la cama.

Á l' hora exacta de Consell, tots los concellers compareixen montats en los seus caballs ó matxos, y tots fan cap á la Casa de la Vall, que es com si diguessim lo palau legislatiu.

La casa de la Vall es un casal á quatre vents, rústech, antich y rónch. La seva arquitectura no ofereix res de

LO DEBALLAMENT DE LA CREU — QUADRO DE RUBENS

particular. Damunt del portai principal, hi ha l'escut d'armes de la república, format per los bous de Foix, la mitra d'Urgell y las barras catalanas. Al peu del escut hi ha uns distichs llatins, y sobre d'ell un rótul que diu: *Domus concilii, justiciæ sedis*. De la finestra de damunt lo portai, quan se celebra consell, ne surt un pal que sosté la bandera andorrana, que és blava, groga y vermella, ab l'escut en lo centre.

La Casa de la Vall se compon de baixes, primer pis y golfas. Los baixos están quasi en sa totalitat ocupats per las establas ahont deixan los consellers sas caballerías. Lo primer pis conté quatre dependencias principals: sala del Consell, capella, menjador y cuyna. Las golfas contenen sis habitacions, ab sos corresponents llits, en las que dormen los consellers quan lo consell dura més de un dia. Cada parroquia te una habitació.

La sala del Consell no te cap adorno ni més mobles que una taula de pí y duas ó tres dotzenas de cadiras ordinarias. Quan los consellers se reuneixen s'assentan fent una rodona, per lo qual de reunir-se ne diuen gráficamente «anar á rotllo». Á l'un costat de la sala hi ha l'arxiu de la república. Es un armari de paret, tancat per sis panys, quals claus guardan las sis parroquias. L'arxiu, donchs, no pot obrirse sens estar presents los consellers de tota la república.

La capella no ofereix res de particular. Lo menjador te la

ALEXANDRE III, ACTUAL EMPERADOR DE RUSSIA

paret ab frescos de mala má, que representan los passos de la passió de Jesucrist. La cuyna es verdaderament monumental. La llar del foch está al bell mitj de la pessa, y recorda 'ls temps homéricchs. En ella s'hi creman pins sencers, y sencers se rusteixen cabrits y anyells. Quan fa molt fret, lo consell se reuneix al voltant de la llar, y delibera mentres en la gran olla de ferro se couhen las viandas que han de menjar.

Lo Consell d'Andorra te alguna cosa de semblant al cónclave. Quan los consellers se han reunit no surten per res de la Casa. Allí dinan, sopan y dormen. Á un racó del saló de sessions hi ha lo lloch escusat.

Lo dia que jo era á Andorra, vaig tenir la sort de ser convidat al dinar oficial del Consell. Á l' hora assenyalada, s'abandona la discussió y 's passa á taula. Lo Síndich actual, que es un pagés de 85 anys, ab barretina y calsa curta, ocupá 'l cap de taula, y va obsequiar-me posant-me al seu costat. Las viandas se serveixen en plats d'estany, y 'l dinar está subjecte á certas reglas que jamay se traspasan.

Algunes d'aquestas reglas no deixan de ser curiosas. En lo dinar, se serveix escudella duas vegadas; en ell no 's beu més que ví comú y aiguardent á postres, y aquestas se componen invariablement de atmetllas de sucre y torradas. Crech que 'ls meus lectors veurán ab curiositat lo *menú* del dinar que va servirsens lo dia ro de mars, que fou lo següent:

RECORT DE GELIDA

Escudella de fideus.—Menuts de gallina ab agre-dols.—Escudella barrejada d'arrós.—Carn d'olla.—Ensiam y olivas.—Cabrit ab such.—Pernil d'Andorra, que es incomparable.—Gallina ab salsa.—Cabrits enters al ast.—Atmetllas de sucre y torradas.—Café y cigarros.—Vi de la Seu y aiguardent.

Lo trajo oficial dels consellers d'Andorra es gambeto negre ab mànegas, y barret de gresol, que 's posan damunt de la barretina.

**

Lo grabat que publiquém representa la Casa de la Vall en lo moment d'entrihi los delegats dels co-prínceps. Lo del bisbe d'Urgell y son secretari van de capellá; lo de la República francesa y son secretari, de levita negra y sombrero, lluhint la faixa tricolor damunt de la levita. Los que 'ls acompanyan son consellers en trajo de ceremonia.

Al passar la comitiva, no hi havia en lo pati del Consell altre públich que 'ls nou homes armats de la república andorrana, dos amichs de la Seu que m'acompanyavan y jo. La lámina publicada es complertament exacta, y LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA serà l'única que la hautá donada segons cróquis tret sobre 'l terreno.

V. ALMIRALL.

Á JESÚS CRUCIFICAT

Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinent.

Les penes que passareu al Calvari deixáumeles llegir en vostre cor ara que 'l veig obert, com breviarí que floreja ab sa rúbica l'amor.

Deixáumels aixugar ab mes besades aqueixos ulls de cel enterbolits, hont dolsa llum bebian les albedes, hont glops d'amor bebia l'esperit.

Deixáuvos adorar, Anyell puríssim, qu'ab vostra sanch rentareu mon pecat; deixáuvos abraçar, Espos dolcíssim, qu'ab la vida compráreu mon rescat.

D'esfulladisses roses que cullia les espines oviro en vostre front, espines ¡ay! qu'os junyen cada dia que flors ooloro del jardí del mon.

Per darmho tot, de tot vos despullareu, ¡quan car, oh dols Jesús, vos he costat! lo cor qu'ab greus sospirs me demanareu ¡que tart y fet malvé vos l'he donat!

Assecantseus lo vostre en l'agonia: —tinch set, tinch set—me deya defallit; donius vinagre y fel, pus ja tenia de tot afecte escorregut mon pit.

Almenys á qui us abeura d'amargura deixáuli eix cälzer compartir ab Vos, á qui us doná per llit una creu dura no l'hi deu pas de roses amorós.

Jo per clavarmi, á vostres mans divines voldria pendre 'l clau rosegador, al front tenir voldria eixes espines y enfonzada eixa llansa al mitx del cor.

Voldria en ell vostres neguits escorre, vostres neguits qu'agrejo tot sovint, y ab ma planyensa y bon amor socorre lo vostre que de pena 's va acandint.

Oh Creu, oh llit de nupcials abraços, jo hi dormiria ab mon Jesús també; deixáumhi estendre dolsament los braços, y ab claus d'amor clavats hi moriré.

D'aqueixos ulls d'hont aygua y sal ne plohen, si una térbola ullada n'assolis! d'eixos llábis que mústichs no 's desclouen, sí, almenys—¡Oh Pare, perdonau!—ohís!

Si com la flor dels márges, vida mia, retornarvos ab llágrimes pogues, ses perles á la font demanaria, á la rosada del matí son bes.

Rahim penjat en la sarment sagrada, qui esprémervos pogués sobre 'l meu cor, y d'eucarístichs vins embriagada ma ánima fes lo somni del amor!

Si ab los llabis encara en la ferida, sa dolsó 'm despertás al paradís, al remoreig d'eix arbre de la vida que m'enformisca á l'ombra malaltís!

¡Oh somnis, oh plaher! jo m'hi reclino com débil eura que s'enllassa ab Vos; si apunta á vostre cor altre Longino, d'una llansada 'ns ferirá á tots dos!

JASCINTO VERDAGUER, Pbre.

LA CONVERSIÓ DE RAMON LULL

ORATORI MUSICAL

PER VEU DE BAIX Y PARTITURA Á TOTA ORQUESTA

ARGUMENT

RAMON LULL, arribat al terme de la séua juventut, cerca la pau y el conhort de l'esperit, que no li han donat tots los plers y tota la gloria del mon. Coneix la pobresa y vanitat de la ciencia que no cerca el bé y la veritat. El dupte gela son enteniment, y el desconhorta la sequetat del cor, buyt de consol. La trista recordansa de sa mare y de sa esposa, l'amor de les quals ha perdut, li fa plorar amargues llágrimes. ¡Ahort trobará bonesa y pau?... En mitx de aquesta lluyta de l'esperit, sent el cant funerari dels monjos qu'entonan la salmodia *pro defunctis*; compren la vanitat de les gales y passions mundanals; ple de penediment, y obert son seny á la divina veritat, engega el dupte: se despulla de ses precioses vestidures y vest l'hábit humil de penitent; romp sa espasa, prenent per arma son pom en forma de creu; y clamant perdó al cel, fa 'l propósit de consagrar la vida que li resta á honra de Deu y á enaltiment de sa doctrina santa y verdadera.

DISTRIBUCIÓ

Núm. 1.—Introducció, Preludi ó Sinfonia

MOTIU.—Abatiment de cor y d'esperit: anyoransa d'un ideal de ditxa cercat inútilment; recordanses melancóliques de passades alegries, de la juvenesa y de les primeres amors, que ja no tornarán; ecos llunyedans de alegres festes, qu'augmentan encara la tristor y el desconhort present.

Núm. 2.—Recitat, Escena y Cor

INDICACIÓ D'ESCENA.—Estancia ó cambra gòtica, moblada y decorada segons l'estil de l'època (sigle XIII.) RAMON vestit ab belles robes de festa, pero trist y concirós, está assegut prop d'una taula ahont hi ha llum, ploma y plegamins. Al altre costat, un reclinadori ab l'imatge de Jesucrist. Al fons, un finestral tancat. Es de nit, abans d'auba. Remors de llunyedana tempestat; que se desvanexen poch á poch quant trenca 'l dia.

RAMON. (*Dexa la ploma, enutjat de lo que escrivia, y esquexa el plegami.*)

RECITAT

¡Tot es en va! La entenebrada pensa
Ofega dins el cor la veu que un dia
Trovar sempre sabia
Los bells dictats d'amor.

Cansons de festa,

Fugiu ara de mí.—¡Vana esperansa
D'amor perduda, d'ilusió funesta!
¡Pobre cor meu, no 't resta
Més que tristor y amarga recordansa!

Plena d'amor un dia,
Rient, xelesta l'ánima,
Cercava en sa follia
Lo pler inmens d'amor.
Més no arriba per ella
Jamay l'hora dolcíssima,
Y d'ilusió tan bella
Romanli sols tristor.

Jo vull la ditxa eterna y pura
Que no 'm sab dar l'amor del mon.
Pot ser la ciencia... (*Acudint als llibres.*)
(*Pausa y transició.*) ¡No! La ciencia
No té el consol.—Mes, ¡ay! ¡que son
La eterna ventura, la ditxa de l'ánima
P'els pobres mortals,
Si sobre la terra cercantla, no saben
Ahort l'han de trobar?

COR INTERIOR

Alegre es la vida,—la vida que passa;
Lligau la bonesa,—fermaula ben fort,
Que quant sia fuyta,—s'allunya y no torna,
No torna, y avansa—feresta la mort.

RAMON. Cansons que ressonan—d'humana delicia
La pena m'augmentan,—la pena del cor;
Mundana alegria—per mí ja no torna,
Los ulls no la veuen—y esclatan en plor.

COR (bis) Alegre es la vida,—la vida que passa, etc.

(*Les veus s'allunyan apagantse poch á poch.*
RAMON capficat sobre la taula, queda trist y abatut.)

Núm. 3.—Romansa

RAMON Sol en la terra, ¡que 'n fas d'aquesta vida
Plorant sense consol,

Si negra fosca m'amaga sempre oscura
La clara llum del sol?

Vana amor va ferme esclava

La lliberta voluntat:

Bons amors que abandonava

Ja per mí s'han acabat.

Dolsa mare que moria

Al bon Deu per mí pregant,

Aquí feya cada dia (*Al reclinadori*)

Oració p'el seu infant.

Santa esposa abandonada,

¡Com anyor ton cast amor!

Jo 't voldria retrobada

A la gloria del Senyor.

Ja retorna l'auba nova. (*Obri 'l finestral*)

La nit fosca ja se mor,

Y la llum del jorn renova

La complanta del meu cor.

Núm. 4.—*Salmodia y final*

(*P'el finestral obert se veuen les claraboyes colorides d'una esglesia.—Só matinal de campana, y cant de monjos ab acompanyament d'orga ó á veus soles.*)

COR INTERIOR *Cor mundum crea in me, Deus:**et spiritum rectum innova in visceribus meis.*

RAMON Humil pregaria santa

Entona el penitent

Al Rey de cel y terra,

Al Deu Omnipotent.

COR. *Domine, labia mea aperies:**et os meum annuntiabit laudem tuam.*

RAMON La veu consoladora

Que l'ánima anyorava

Al fi en mon cor ressona,

Apesarat de mort.

Desd'are vull emprendre

La dreta y santa via,

Fugint de tota culpa,

Cercant l'etern conhort.

COR. *Docebo iniquos vias tuas:**et impii ad te convertentur.*

RAMON ¡Senyor, la vostra clemencia

Vos implora un pecador:

Acceptau en penitència,

De mon cor l'etern dolor.

COR. (*Canvi de tons.*) *Audivit Dominus et misertus est**mei: Dominus factus est adiutor meus. = Convertisti planctum meum in gaudium mihi: cante tibi gloria mea.*RAMON (*Cantant ab lo cor: romp sa espasa, besant el**pom en forma de creu.*)

¡Oh creu santa, companyona

Dels meus passos tu serás:

Tu, creu santa, la corona

Del martiri 'm donarás!

COR. *Domine Deus meus, in æternum confitebor tibi.*

JUNTA ORGANISADORA

DE LAS

FIRAS Y FESTAS POPULARES DE PALMA

EN TRE 'ls actes públichs que deuben verificarse durant las próximas *Firas y Festas Populares*, la Junta organizadora de las mateixas ha acordat la celebració d'un Certámen literari, artístich y científich, pera 'l que convoca á tots los escriptors y artistas de la Provincia y del Continent, y en lo que s'adjudicarán los premis que á continuació s'expressan, ab arreglo al següent

PROGRAMA

SECCIÓ LITERARIA Y CIENTÍFICA

TREVALLS EN PROSA

PREMI FILOLÒGICH.—*Tres gerros de bronzo. Regalo de S. M. lo Rey.*

S'adjudicarà al autor del millor ensaig de *Gramática Mallorquina* complerta, presentant l'evolució histórica del idioma en sos tres períodos: Primer, desde 'l sigle XIII á fins del XV; segon, desde 'l XVI á últims del passat; y tercer, en lo decurs del actual; marcant las modificacions generals y accidentals que en cada período ha sofert gradualment, y estudiant las diferencias més ó menos accentuadas que l'hagin distingit en lo passat y 'l distingeixen al present dels idiomas afines de Catalunya y Valencia, en vista dels documents, manuscrits y publicacions respectivas dels tres països.

Si l'obra premiada resultés, á judici del Jurat, tan acabada que respongués per complert á las condiciones

del tema, y resolgués definitivament la qüestió, se procurarà obtenir de la Excma. Diputació Provincial que costeje una edició de la mateixa obra, regalantse en tal cas á son autor un regular número d' exemplars.

PREMI HISTÓRICH.—*Sis volums, edició de luxo, ab cromos y grabats, per Paul Lacroix, sobre monuments, costums, trajos, arts y ciencias en l' Estat Mitjana, Renaixement y sigle XVIII.*

Al autor de la disertació, monografia ó biografia històrica relativa á fets, assumptos ó personatjes d' aquestes illas que més interesse per son objecte y més noves y profundes investigacions entranye, tot plegat ab las convenientes condicions d' estil.

PREMI LITERARI.—*Una ploma d' or.*

Al autor de la millor novela, quadro de costums, excursió artística ó descripció local del país, de regulars dimensions.

PREMI CIENTÍFICH.—*Una escribania de plata.*

Al autor de la millor memoria escrita sobre 'l tema *Lo garrofer y son conreu en Mallorca.*

OBRAS EN VERS

PREMI DE POESIA LÍRICA.—*Una rosa de plata.*

S' adjudicarà al autor de la millor oda ó composició d' aquest gènere, qual assumpto 's deixa á la bona elecció del poeta.

ACCÉSSIT.—*Un objecte artístich.* S' otorgarà al autor de la poesia lírica que segueix en mèrit á la primera.

PREMI DE POESIA HISTÓRICA Ó LLEGENDA.—*Un clavell d' or y plata.*

Al autor que sobre algun assumpto de l' historia del país, ó sobre alguna relació ideal, escriga la millor poesia narrativa ó romans.

ACCÉSSIT.—*Un objecte artístich.* Al autor de la composició del mateix gènere immediata en mèrit á l' anterior.

SECCIÓ ARTÍSTICA

PINTURA

PREMI DE PINTURA D' HISTORIA.—*Una copa artística de bronzo, regalo dels senyors Senadors y Diputats per Mallorca.*

S' adjudicarà al autor del millor boceto ó quadro que represente un assumpto qualsevol de l' historia de Mallorca anterior al sigle actual.

Un accésit de 500 pessetas en metàlich al autor del quadro ó boceto del mateix gènere que ocupi 'l segon lloch.

PREMI DE PINTURA EN LOS ALTRES GÈNEROS.—*750 pessetas en metàlich.*

Al autor de la millor obra que 's presente en los gèneros d' alegoria, idili, costums, paisatge, interiors, animals, flors ó bodegós.

Tres accésits de 500, 300 y 250 pessetas respectivament, en metàlich, als autors de las tres obras del mateix gènere que per ordre correlatiu segueixin en mèrit á la que obtinga 'l premi.

ESCULPTURA

PRIMER PREMI.—*250 pessetas en metàlich.*

Se concedirà al autor del millor boceto d' estatua pera un monument dedicat á la memoria del venerable sabi y mártir mallorquí Ramon Llull.

Un accésit de 100 pessetas en metàlich al autor del boceto que segueix en mèrit al anterior.

SEGON PREMI.—*125 pessetas en metàlich.*

Al autor del millor projecte de pedestal pera l' expressat monument.

Un accésit de 75 pessetas en metàlich al autor del projecte que segueix en mèrit al que obtinga 'l premi anterior.

MÚSICA

PRIMER PREMI.—*Un tinter y dos candeleros de bronzo, regalo de S. A. la Infanta donya Maria Isabel.*

Al autor del millor Oratori Musical pera veu de baix y partitura á tota orquesta, titolat *La conversió de Ramon Llull*, qual lletra ó libreto acompanya al present programa. (1)

SEGON PREMI.—*Una lira de plata.*

Al autor del millor himne, marxa triomfal ó composició coral que 's presente.

Nota. S' anunciaran en un *Suplement* d' aquest pro-

(1) La lletra referent al oratori musical va continuada en altre lloch del present número.

grama 'ls premis extraordinaris que, sens perjudici dels enumerats, siga possible obtenir de la munificencia de las corporacions y dels particulars.

CONDICIONS GENERALS DEL CERTÁMEN

1.ª Totas las obras que 's presenten deurán ser originals é inéditas, y sos autors las remeterán al Secretari del Jurat en la forma que s' acostuma, aixó es, sens firma ni cap mena de contrassenya y únicament ab un lema repetit en la coberta d' una carpeta tancada y segellada que continga 'l nom y domicili del autor.

2.ª Las obras deurán entregarse avans del dia primer d' Agost vinent, exceptuant las musicals, que s' entregaran avans del primer de Juliol.

3.ª Totas las obras literarias que 's presenten deurán estar escrites en qualsevulga dels dos idiomas malloquí literari ó castellá, fent excepció de las que aspiren als premis filològich ó científich, que s' escriuran en castellá precisament.

4.ª Transcorregut lo plasso d' admissió d' obras, se publicarà un catàlech de totas las presentadas. De las de pintura y escultura que s' entreguen, lo Secretari del Jurat expedirà 'l rebut corresponent, com á garantia de sa recepció.

5.ª Se reserva al Jurat lo dret de no adjudicar qualsevulga dels premis si considerés insuficient lo mèrit de las obras presentadas. Podrà concedir igualment lo número de mencions honoríficas que estime justas y merescudas.

6.ª No 's retornaran los originals de las composicions escrites.

7.ª Se publicarà 'l fallo del Jurat ab deu dias, quan menos, d' anticipació al de la solemne adjudicació dels premis.

8.ª En cas de no adjudicarse 'l premi filològich, los objectes á ell destinats s' aplicaran al històrich, en compte de l' obra oferta.

CONDICIONS ESPECIALS

Relativas á las obras de pintura. 1.ª Sols s' admeterán al Certámen los quadros que á judici del Jurat tingan un mèrit suficient. 2.ª Tots los quadros ó bocetos deurán ser pintats al oli y portar son corresponent march d'aurat en tot ó en part. 3.ª Si una de las duas seccions de pintura resultés deserta per falta d' obras de mèrit suficient, sos premis deurán destinarse á obras de l' altra secció, ja per enter ja subdividintlos. 4.ª Los quadros ó bocetos de Pintura d' Historia deurán tenir la forma rectangular, y medirà 'l més petit de sos costats setanta centimetres quan menos. 5.ª Los quadros admesos s' exposaran en lo saló de *El Fomento de la Pintura y Escultura* ó en altre local adequat, poguent lo Jurat disposar una módica retribució d' entrada al local; y á fi de que 'ls artistas que hajan concorregut ab sas obras pogan visitar gratis l' Exposició, la persona que entregue una obra rebra un número determinat de bitllets d' entrada. Las obras premiadas, á excepció de la que obtinga 'l premi ofert per los senyors Senadors y Diputats per Mallorca, quedarán de propietat de la Junta de firas y festas, la qual las rifará públicament pera atendre ab son producte als gastos del Certámen.

Relativas á las obras d' escultura. 1.ª Se fan extensivas á aquesta classe d' obras las condicions 1.ª y 5.ª anteriors, referents á las pinturas. 2.ª Lo monument avans indicat constará d' estatua y pedestal, destinant á sa instalació aislada un dels sitis públics preferents d' aquesta capital. 3.ª L' estatua deurá representar á Ramon Llull en edat posterior á sa conversió y en lo període més culminant de sa activitat intelectual; deu estar de peu dret y medir tres metres d' altura, sense contar lo plinto, no podent lo diámetro d' aquest passar d' un metre. Lo material d' execució definitiva será marbre blanch ó pedra de Santany. 4.ª Lo boceto de dita estatua deurá presentarse modelat en barro, y medir uns 75 centimetres d' altura aproximadament. 5.ª Lo pedestal deurá projectarse tenint en compte las condicions anteriors, y medirà de 4 á 8 metres d' altura, poguent utilitzar-lo ó no com á font monumental, pero may pera 'l consum públich. 6.ª Lo seu dibuix ó projecte deurá presentarse delineat á l' escala d' 1/20, constant de planta y alsat, y s' entregará al Jurat ab son corresponent march y cristall, poguent ademés son autor acompanyar tots los datos explicatius que tinga per convenient. 7.ª Los materials d' execució pera 'l pedestal serán pedra de Santany ó marbre blanch, ó 'ls diferents del país, poguent usar sa varietat ó bé una sola materia, é indicant, segons lo material adoptat, la conveniencia de que l' estatua siga de marbre ó de pedra de Santany. Lo bronzo y demés metalls sols deurán usarse en detalls d' adorno, inscripcions ó reixat. 8.ª Se podrà concorre per separat, y per diferents artistas, á cada una de las duas parts que constitueixen lo monument, y també un sol artista podrà concorre á la vegada á las duas. 9.ª Lo boceto d' estatua y 'l projecte de pedestal que resulten premiats quedarán de propietat de la Excma. Diputació Provincial interin aquesta ó una

altra corporació allegan los fondos necessaris pera la execució del monument. Arriat aquest cas, los artistas premiats tindrán á son càrrech la execució ó quan menos la direcció facultativa ó artística del monument.

Relativas á las obras de música. 1.ª Las composicions musicals que aspiren al primer premi deurán ajustarse al libreto que s' acompanya, estar escrites ab partitura á tota orquesta y acompanyar també una reducció de las mateixas pera cant y piano á duas mans. 2.ª La propietat de las obras premiadas pertanyerá á sos respectius autors, ab obligació de facilitarlas gratuïtament pera sa execució en l' época de firas y festas.

Compondrán lo Jurat calificador d' aquest Certámen pera las obras de la *Secció Literaria é Històrica* los senyors D. Tomás Aguiló, D. Joseph Lluís Pons y Gallarza, D. Bartomeu Muntaner, D. Alvar Campaner, D. Lleó Carnicer.

Pera la *Secció Científica*, los senyors D. Joseph Monlau, D. Lluís Pou, D. Joaquim Botia.

Pera la *Secció de Pintura y Escultura*, los senyors D. Francisco Parceti, D. Miquel Fluxa, D. Lluís Font.

Pera la *Secció de Música*, los senyors D. Joaquim Sancho, D. Joseph Capó, D. Guillem Massot.

Las seccions del Jurat funcionarán separadament, y 's reuniran en plé baix la presidencia general de D. Joaquim Sancho. Desempenyarà 'l càrrech de Secretari general del Jurat lo senyor D. Lleó Carnicer, y al mateix s' enviarán totas las obras que concorrin al Certámen (carrer de Rubí, tercer, esquerra).

Palma 23 de Mars de 1881.—Lo Gobernador, President,—*Joseph Gutierrez de la Vega.*—Los Secretaris,—*Jaume Cerdá y Oliver. Domingo Escafi.*

DESPEDIDA DE HILLER

POCAS vegadas se 'ns presenta ocasió, com en la nit del 5 del corrent, d' aplaudir al verdader mèrit ab una espontaneïtat tan general com merescuda. Nos referim al nové concert de la «Societat Barcelonesa» en qual programa hi figuraban tres pessas pera piano que executá lo mateix director senyor Hiller.

Aquella seguretat pasmosa á la seva edat, aquella delicadesa en finalisar las frases, aquella sobrietat de *floriture*, y en fi, aquella manera de desterrar las frases ampulosas que enlluernan á la multitud pero que no diuen res als inteligents, fan del mestre Hiller un pianista de escola esmerada. Així no te res d' estrany que 'l públich coronés ab generals aplausos la terminació de cada pessa, demostrant un desitj vehement de tornar-lo á sentir. Poch se feu pregar. Escollí al etzar entre las pessas repartidas en los faristols de l' orquesta y que formaban la totalitat del programa, topant ab la part de primer violí d' un *minuetto* de Bocherini, improvisant sobre ell y desarrotllantlo en totas formas y tons ab una seguretat, precisió y delicadesa á que sols pot arribarhi qui posseix lo geni com Hiller, essent una crónica viventa y un arxiu perenne de quantas obras notables han produhit las eminencias del art musical.

Hiller al despedirse del públich barceloní ha deixat un recort difícil de borrar-se, cosa que 's demostrá ab la ovació tributada al celebrat mestre quan sortí del teatro, acompanyantlo una multitud entusiasta fins á sa morada.

La «Societat Barcelonesa de Concerts» (que dit sia entre paréntesis, está fent miracles) regalá al gran mestre una placa commemorativa y lo diploma de mestre honorari.

J. Gorós.

NOVAS

Havem rebut la llista de las composicions enviadas al certámen que próximament deu celebrar la Joventut Católica de Barcelona, la qual, agobiats per un excés de original no podem insertar, limitantnos á dir que pujan á 146 las composicions que s' han rebut pera optar als premis del concurs.

A 185 arriba 'l número de las composicions que optan als premis oferts en los Jochs Florals d' aquest any.

Galantment invitats per lo Círcol de la Joventut Mercantil, assistirem á la vetllada literaria-musical que doná aquesta societat lo diumenge 3 del corrent.

Variat y escullit fou lo programa, llegintse composicions dels senyors Gener, Figuerola, Escuder, Matas, Cabañas, Solá, Vilalta, Farnes, Comabella y Matheu.

La part musical fou executada per la senyoreta Pujol y 'ls senyors Cruells, Caba, Cuyás, Tous, Peratoner, Balart, Altimira, Sanpons y Solá.

La numerosa y escullida concurrència qu' omplia 'ls salons d' aquesta societat, va aplaudir ab entusiasme totes las pessas, demanant la repetició de la célebre *Marxa de las Ruinas d' Atenas* que executaren á quatre mans los senyors Tous.

Desitjém tenir ocasió de parlar més sovint de vetlladas tan agradables, que diuen molt en favor del bon gust de sos iniciadors.

LLIBRES REBUTS

VETLLADA NECROLÒGICA DE LA ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA.

En un elegant quadern de 32 planas ha publicat la sobredita Associació los treballs llegits en la vetllada del 20 de Dèsembre de 1878, per honrar la memoria dels malaguanyats catalanistas senyors Vila y Guytó, Torrabadella, Cabanyes (Llorens), Perramon, Plá y Vila, Martorell y Francisco de Salés Vidal.

Conté lo discurs del senyor President, treballs en prosa dels senyors Fiter, Arabia y Bofill y poesias alusivas dels socis senyors Gallard, Guimerá y Gras. Van també inclosas la bella poesia del senyor Vila y Guytó *Maror y Calma* y la robustíssima de don Llorens de Cabanyes *Al Deu de les armades*.

Lo quadern está imprés en la casa dels Successors de Ramirez y C.^a, Passatge de Escudillers, n.º 4.

PROYECTO DE REGLAMENTO PARA LA ENSEÑANZA DE LA AGRICULTURA EN ESPAÑA, por don Federico Anél y Malet.

Ab un verdader zel per l' avens de l' agricultura en tots sentits, lo ilustrat ex-diputat provincial de Guipúzcoa don Frederich Anél, comunicá fa algun temps á sa Diputació, lo plan concebut de difundir los coneixements més moderns y més dignes de posarse en práctica en lo cultiu dels camps. Lo projecte, que 's referia sols á Guipúzcoa, consistia en nombrar un professor competent que, ab la deguda subvenció recorrés los pobles, estant determinat temps del any en cada un d' ells

y obrint matrícula, dant nota de quins se distingissen més per sa aplicació, que seria recompensada en los que fossen pagesos per un rebaix proporcionat en lo pago de la contribució territorial.

Sembla qu' aqueixa idea tingué acullida en Guipúzcoa y á las horas lo senyor Anél pensá en estendre son pensament per tota Espanya, que es lo que ha produhit la obra de que 'ns ocupém.

Sia quina 's vulga la dificultat que 'l plan ofereixi no 's pot negar gran patriotisme y lloable bon desitj en lo senyor Anél, y ell te 'l dret de exigir que l' idea se posi en estudi per los qu' están en lo cas de ferho, 's correteixi en lo que sia precis ó 's mudi y 's reformi en lo convenient, pero que s' insisteixi sobre aqueix punt, perque ja es hora que 's pensi en establir una ensenyansa práctica de la Agricultura d' Espanya, quan tan postrada y tan decayguda está aqueixa.

Lo projecte del senyor Anél ab las consideracions que l' esplican y aclaran, fa un llibret de 60 planas, molt ben imprés en Bilbao, imprenta, litografia y llibrería de Juan E. Delmas, Correo, 24.

SUCCESSOS D' ANDORRA — VISITA DELS DELEGATS DELS CO-PRÍNCEPS Á LA CASA DE LA VALL — CRÓQUIS DE V. ALMIRALL

BARCELONA — CASAS RECOMANABLES — BARCELONA

Magatzem de Géneros del País y Extranjers
J. Noguera y Companyia
Gran baratura en tots los articles
Carrer de la Boqueria, 23 y 25

Panyos y Novetats
ALMIRALL Y PERÓ
Avinyó, 25 — Sobratiel, 1

SALVADOR TABERNER
Novetat en géneros del País variat y abundant assortit en prendas confeccionadas
Boqueria, 1—Riera del Pi, 2

Vda. de Soldevila y Boada
Abundant y variat assortit EN ARTICLES PERA SENYORA
Carrer del Call, 15

GRAN CAMISERÍA
E. FORGA y COMPANYIA
Especialitat en rellotjes y articles de viatge, del Nort de América

Vda. de Andreu Iglesias
Gignás, 43
Assortit d' articles pera sabateria nacionals y extranjers

PAPERS D' EMBALATJE forts y sense carga á 1'80 y 1'95 Rs. kg.
Vda. de R. Agell
Vigatans, 6, y Girití, 5

Francisco Aurigemma
ESPECIALITAT en ROBAS de NUVIATJES y BATETJOS
Carrer de Fernando VII, 3

LABORATORI y Oficina de Farmácia
P. M. VEHL
Vidrieria, 2 y 4 | Obert tota la nit

BASAR DE SASTRERÍA
Tomás Germans y Durán
MIDA y CONFECCIÓ
Passatge de la Pau, 11

Agencia de Aduanas
BALDOMERO LUIS
COMISSIÓ y CONSIGNACIÓ
Cristina, 12

Magatzem de Panyos y Novetats del País y Extranjers
Unió, 9
JOAQUIM SANS